

Aleg. 102.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o zmianie niektórych postanowień rozdziału piątego,
krajowej ustawy wodnej.

Wysoki Sejmie!

W miarę, jak sprawa użytkowania lub też usunięcia szkodliwych wpływów wody nabiera dla rolnictwa coraz większego znaczenia a równocześnie postanowienia krajowej ustawy wodnej znajdują coraz częściejsze zastosowanie, pojawiają się w kołach interesowanych liczne utyskiwania na braki tej ustawy.

Jakkolwiek bowiem zasadnicze postanowienia pierwszych trzech rozdziałów rzeczonej ustawy (o prawnych przymiotach, używaniu, tudzież nieszkodliwem odprowadzaniu wody) a po części także postanowienia rozdziału czwartego (o spółkach wodnych), przy których zużytkowano dawniejsze ustawy wodne państw niemieckich, odpowiadają w ogóle celowi, to natomiast przepisy odnoszące się do władz i postępowania w sprawach wodnych, niemniej też normy służące do oceniania praw i rozstrzygania sporów wodnych, gdzie interesa kultury krajowej kolidują z interesami przemysłu, zawierają tyle utrudnień, że tak doniosła dla rolnictwa ustawa nie przyniosła w pełnej mierze spodziewanych korzyści.

Najlepszym dowodem tych braków ustawy jest okoliczność, że podczas gdy w państwach niemieckich istnieje mnóstwo spółek wodnych, związanych dla użytkowania lub nieszkodliwego odprowadzania wody, to w królestwach i krajach reprezentowanych w Radzie państwa, instytucje podobne zaliczają się do rzadkości, a Wysoki Sejm, chcąc w kraju przeprowadzić kilka pożytecznych robót na podstawie państwowej ustawy melioracyjnej, spowodowanym był zastosować wyjątkowe postanowienie §. 45. kraj. ustawy wodnej i powołać do wykonania tych robót przymusowe spółki wodne.

Zaznaczając tylko ogólnikowo powyższe braki ustawy wodnej, których usunięcie dopiero po gruntownych studyach tak powołanych do wykonania tej ustawy Ministerstw, jak i kół interesowanych może być uskutecznione, pozwala sobie Wydział krajowy zwrócić uwagę Wysokiego Sejmu na konieczną i nagłą potrzebę zmiany niektórych postanowień rozdziału piątego ustawy wodnej „o przekroczeniach i karach” celem zapewnienia należytej ochrony i konserwacji wykonanych już na podstawie państwowej ustawy z dnia 30. czerwca 1884. Dz. p. p. Nr. 116. przy znacznym udziale funduszu krajowego robót melioracyjnych.

Wedle §. 69. kraj. ustawy wodnej podpadają wprawdzie uszkodzenia i nadwężenia urządzeń wodnych karze, uszkodzenia te jednak mają być sądzone jako przekroczenia polowe, według przepisów wydanych dla ochrony pól, a więc w myśl §. 38. ustawy z dnia 17. lipca 1876. Dz. ust. kraj. Nr. 28. przez naczelnika gminy wraz z dwoma przysiężnymi.

Otóż z praktyki dotychczasowej Wydziału krajowego, który z mocy specjalnych ustaw krajowych zajmuje się zarządem funduszków budowy, okazuje się, że organa ustawą polową do sądzienia przekroczeń wodnych powołane, bądź to z niedbałości, bądź też ze względu na stosunki sąsiedzkie ze szkodnikami, albo z braku należytego ocenienia doniosłości wykonanych robót, mimo doniesień zaprzysiężonych strażników rzecznych najczęściej przekroczenia podobne puszczają bezkarnie.

Z tego powodu otrzymuje Wydział krajowy częste zażalenia ze strony kierowników budowy na nieodpowiednie wykonywanie ustawy polowej przez naczelników gmin; komisye kolandaryjne podnoszą w swych protokołach, że wykonane roboty narażone bywają na liczne uszkodzenia a często na zniszczenie, a nawet Wysokie c. k. Ministerstwo rolnictwa widziało się spowodowanem zażądać środków zaradczych przeciw tak znacznym uszkodzeniom robót melioracyjnych. Aby te wadliwości usunąć, nie pozostaje, zdaniem Wydziału krajowego, nic innego, jak tylko najrychlej przystąpić do zmiany odnośnych postanowień ustawy wodnej, mianowicie przepisu §. 69. w tym kierunku, ażeby uszkodzenia urządzeń wodnych zarówno jak i przekroczenia odnośnych ustaw i rozporządzeń, uznane zostały za przestępstwa wodne, jakimi one są w rzeczywistości, i sądzone były nie przez naczelników gmin w poręczonym zakresie działania, lecz przez c. k. władze polityczne.

W tym celu pozwala sobie Wydział krajowy zaproponować Wysokiemu Sejmowi następujące zmiany rozdziału piątego kraj. ustawy wodnej:

1) Uznanie tak uszkodzeń i nadwężen urządzeń wodnych, jak i przekroczeń ustaw i rozporządzeń regulujących prawo wodne za przekroczenia wodne i poddanie ich judykaturze c. k. władz politycznych. Wskutek tego ustęp pierwszy §. 69. i cały §. 70. dotychczas obowiązującej kraj. ustawy wodnej złączone zostaną w jeden paragraf, który otrzyma liczbę 69.

2) Utworzenie z ustępu drugiego §. 69., odnoszącego się do straży wodnej nowego paragrafu 70, a to ze względów technicznych, ażeby liczba paragrafów kraj. ustawy wodnej nie została zmienioną.

3) Opuszczenie w §. 74. traktującym o przedawnieniu przekroczeń słów: „względem czynności wymienionych w §. 69. w ciągu trzech miesięcy, względem przekroczeń zaś przewidzianych w §. 70.“ tak, iż dochodzenie i karanie wszystkich przekroczeń wodnych ustawać będzie dopiero w przeciągu sześciu miesięcy od dnia popełnionego przekroczenia. Wylimitowanie tych słów proponuje się ze względu na nową stylizację §. 69, wedle której rozróżnianie uszkodzeń budowli wodnych od przekroczeń ustaw w przyszłości nie będzie mieć miejsca.

Wobec tej stylizacji bowiem zbytby było ustanawianie osobnych terminów przedawnienia dla obu kategorii tych przekroczeń.

Wreszcie z uwagi, że postanowienie proponowanego w odmiennem brzmieniu §. 69. ustawy wodnej wyłącza przekroczenia wodne z pod judykatury, unormowanej ustawą polową, wypada wprowadzić odnośne postanowienie, znoszące zastosowanie przepisów ustawy polowej a w szczególności ustępu n §. 3. tej ustawy do przekroczeń wodnych, które to postanowienie zamieszcza Wydział krajowy w artykule II. noweli projektowanej.

Proponowana przez Wydział krajowy zmiana rozdziału piątego ustawy wodnej, która została też przedstawioną za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa Wys. c. k. Ministerstwu rolnictwa (odezwą z d. 2. stycznia 1892 l. 58.752) nie powinna napotkać na trudności ze strony c. k. Rządu, gdyż identyczne postanowienia co do judykatury przekroczeń wodnych zamieszczone zostały w analogicznych kraj. ustawach wodnych wydanych dla Austrii dolnej, Styrii i Bukowiny.

W oczekiwaniu, że ewentualne zmiany tekstu proponowanej noweli, jakichby c. k. Rząd zażądał, mogą być wprowadzone przez komisję, której Wysoki Sejm sprawozdanie to do rozpatrzenia przydzieli, Wydział krajowy ma zaszczyt ze względu na nagłość i ważność sprawy upraszać:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony w. projekt noweli do krajowej ustawy wodnej.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów dnia 26. lutego 1892.

Marszałek krajowy:

Sanguuszko w. r.

Sprawozdawca:

Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Ustawa

z dnia zmieniająca postanowienia §§. 69, 70 i 74 krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 dz. u. kr. Nr. 38.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

§§. 69, 70 i 74 krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 dz. u. kraj. Nr. 38. zostają uchylone w dotychczasowem brzmieniu i mają opiewać jak następuje:

§. 69.

Wszelkie uszkodzenia i nadwreżenia urządzeń wodnych, przekroczenia ustaw regulujących prawo wodne, jakoteż rozporządzeń i zarządzeń wydanych w celu przeprowadzenia tychże, w szczególności zakładanie budowli wodnych dla ochrony lub pożytku, użycie wód bez pozwolenia władzy, o ile to pozwolenie jest potrzebnem, przestawienie albo samowolna zmiana znaków do oznaczenia wysokości wody, wreszcie szkodliwe zdrowiu zanieczyszczanie wody, o ile te przekroczenia nie podpadają pod powszechne prawo karne, uznane zostają za przekroczenia wodne i mają być karanemi przez władzę polityczną grzywną od 5 do 150 zł. w. a., lub aresztem od jednego dnia do jednego miesiąca.

§. 70.

Osobom przeznaczonym do strzeżenia wód i urządzeń do użycia, sprowadzania i zatrzymywania wody, przysługuje taki sam zakres działania, jaki ustawa przyznaje polowym pod warunkami i ostrożnościami ustawą tą przepisanemi.

§. 74.

Dochodzenie i karanie przekroczeń tej ustawy ustaje wskutek przedawnienia, jeżeli się wykraczającego nie pociągnie do śledztwa w przeciągu sześciu miesięcy od dnia popełnienia wykroczenia.

Przedawnienie nie rozciąga się na obowiązek, który na przekraczającego wkłada §. 72. jakoteż na jego obowiązek do wynagrodzenia szkody.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia i z tym dniem tracą moc obowiązującą sprzeczne z tą ustawą postanowienia ustawy krajowej z dnia 17. lipca 1876 dz. u. kraj. Nr. 28, o ile takowe dotychczas miały zastosowanie do przekroczeń wodnych.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim ministrom rolnictwa, sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i handlu.
